Algemene beschouwingen VJN 2025

Op een moment als dit kijken we doorgaans graag vooruit, maar nu dit de laatste algemene beschouwingen zijn van de lopende raadsperiode, willen we ook terug kijken.

De start van deze raadsperiode vond plaats in het staartje van de Corona-epidemie en de gevolgen van die epidemie zijn nog steeds zichtbaar en voor velen voelbaar. Denk aan problemen in het onderwijs en aan jongerenproblematiek. En daarbij kwamen we toen ook uit een diep financieel dal, maar dat deel hebben we gefikst en daar mogen we best trots op zijn.

Wij hebben in de aanloop van deze raadsperiode gepleit voor zelfstandigheid, maar wel met de disclaimer dat dat wel moest kunnen. Daar zat een gedachte achter: als wij toen actief een fusie zouden nastreven, dan zouden we in een traject uitkomen waarbij onze uitgangspositie heel erg zwak zou zijn. Bovendien was een eventuele fusie van de Liemerse gemeenten toen nog niet reëel . De anderen gemeenten waren en nog helemaal niet mee bezig. Er was meer tijd voor nodig. En een fusie met alleen Duiven vonden wij toen al te weinig bijdragen aan een duurzame toekomst. Nu is de tijd wel rijp voor een Liemerse fusie; alleen blijven is geen optie. Wij hebben ons als zelfstandige gemeente in moeilijke tijden slagvaardig getoond en daarmee dus ook een goede financiële uitgangspositie verworven voor de komende fusiebesprekingen.

In de afgelopen periode heeft het CDA Westervoort zich sterk gemaakt voor een actief huisvestingsbeleid gericht op betaalbare woningen voor met name Westervoortse jongeren, ouderen en startende gezinnen. We hebben flinke stappen gezet op de woonagenda. Er zijn verschillende projecten gerealiseerd in de afgelopen jaren of deze naderen hun voltooiing. Teleurstellend bij de vervulling van onze woonambities vinden wij wel dat de wettelijke mogelijkheden van participatie, bezwaar en beroep veelvuldig leiden tot vertragingen, uitstel en zelfs tot afstel. Het NIMBY-effect onthoudt woningzoekers een geschikte woning te vinden en belemmert oudere inwoners om door te stromen naar een andere woning. Persoonlijke belangen zijn wat ons betreft zeker te respecteren, maar kunnen niet aan het algemeen belang, zeker niet het belang van het recht op wonen, in de weg staan.

In het verlengde van onze bouwambities hebben we stappen kunnen zetten rondom een duurzame leefomgeving. Onze drijfveren daarbij zijn steeds geweest: rentmeesterschap, dus inzetten op duurzame oplossingen die betaalbaar en realistisch zijn; ondersteuning van inwoners bij hun verduurzamingsplannen; en werken aan zaken als waterbeheer, vergroening, hittebestendigheid, circulariteit en biodiversiteit.

Wij waren en zijn actief in diverse project- en werkgroepen, en via visiedocumenten, uitvoeringsagenda's e.d. is vooruitgang geboekt op dit grote thema. We merken daarbij op dat we -ook vanwege onze beperkte omvang en ook

vanwege kosten- niet tot de groep van ‘innovators’ of ‘early adapters’ willen behoren, maar ons liever zien als goede ‘volgers’ op dit punt. Dat voorkomt teleurstellingen en verspilling van gemeenschapsgeld.

Het CDA Westervoort staat zoals bekend al vele jaren voor behoud van gemeenschapszin en lokale Identiteit. Dat doen we door te investeren in zaken die mensen bij elkaar brengt: sportclubs en andere verenigingen, culturele initiatieven, kerken, ondersteunen van vrijwilligerswerk en het ondersteunen van evenementen die de samenhang in Westervoort versterken. In de uitvoering van deze ambities zijn, naast maatschappelijke organisaties, ook enorm veel vrijwilligers en mantelzorgers betrokken. Onze dank gaat uit naar al degenen die zich belangeloos inzetten voor andere inwoners , voor onze gemeenschapszin en de lokale identiteit.

Wij staan ook voor een duurzaam sociaal beleid met oog voor solidariteit en onderlinge verbinding en toegankelijke en betaalbare zorg met extra aandacht voor kwetsbare jongeren. Dat vraagt om investeringen in de sociale infrastructuur (wijkteams, mantelzorgondersteuning, ouderencentrum, jongerenwerk en jongerencentrum, jeugdzorg) en om aandacht voor mentale gezondheid bij jongeren én ouderen en versterking van de samenwerking met en tussen reguliere gezondheidszorg, vrijwilligersorganisaties, kerken en verenigingen.

Dagelijks wordt door velen met hart en ziel invulling gegeven aan deze zorg. Gemakkelijk is dat niet. De problematiek wordt, zeker in de jeugdzorg, steeds complexer. En het aantal ouderen stijgt, waardoor het gebruik van WMO-voorzieningen stijgt en de druk op uitvoering en financiën steeds groter wordt. Ook in deze Voorjaarsnota zien we dat weer terug, Ondanks alle eerdere investeringen zijn de kosten voor programma 2 nog nooit zo hoog geweest en wordt er, naast andere zaken, gevraagd om te investeren in de toegang tot het sociaal domein. Daarbij worden concrete verwachtingen uitgesproken over het terugverdienen van die investeringen. Die houding waarderen we, maar die schept ook verwachtingen, dat moet duidelijk zijn. Want met alles waar we voor staan in het sociaal domein, we moeten het ook kunnen blijven betalen.

De jeugd heeft de toekomst. Goed onderwijs is dus belangrijk, vanaf het prille begin. Investeren in goede en voldoende onderwijshuisvesting en goede spreiding over Westervoort is belangrijk. Eind van dit jaar zullen we oordelen over onderwijshuisvesting in Westervoort Noord.
Aandachtspunten zijn er veel in het onderwijs, daarom verdient onderwijs ook onze aandacht. Naast kind-gebonden problematiek, is er bv. de problematiek van de verkeersveiligheid. Goede bereikbaarheid en veilige fietsroutes naar en rond de scholen zijn belangrijk. Niet altijd ligt de oplossing voor onveilige situaties in verkeersmaatregelen; vaak is het probleem het gedrag van ouders. Het zou mooi zijn als

het fenomeen ‘verkeersouders’, dat we jaren geleden bij veel scholen kenden, via de schoolbesturen en ouderraden van de scholen weer zou kunnen worden ingevoerd. Wij roepen de scholen uitdrukkelijk op dit punt te agenderen.

Daarmee kom ik op andere punt waar we graag voor staan: een robuust en duurzaam financieel beleid met een goede P&C cyclus; reële begrotingen die niet steeds hoeven te worden bij-geraamd gedurende een begrotingsjaar. Waarin investeringen ten behoeve van de gemeenschap kunnen worden gedaan, investeringen in leefomgeving, leefbaarheid en duurzaamheid. Maar ook begrotingen die een dusdanig weerstandsvermogen opleveren, dat eventuele risico’s goed kunnen worden opgevangen. Daarvan was een aantal jaren geleden geen sprake, maar dat is geschiedenis. Op dit punt wil ik een dik verdiend compliment geven aan de wethouder financiën die de afgelopen jaren met daadkracht en volharding heeft gewerkt aan het versterken van onze financiële positie.

We moeten wel waakzaam blijven. Waakzaam op tegenvallers, waakzaam op verzwakking van onze financiële positie en -zeker ook- waakzaam op lastenverzwaring voor onze inwoners en bedrijven. Vooral met betrekking tot het laatste maken wij ons zorgen en hebben wij ook de nodige vrees wat de volgende raadsperiode ons zal brengen. Duidelijk is in ieder geval dat een belangrijk deel van onze inwoners (te weten zij die een eigen woning bezitten) en bedrijven het niet zullen moeten hebben van partijen als GL en de PvdA, blijkens hun inmiddels ingetrokken amendement. Zij worden door GL en de PvdA als de spreekwoordelijke melkkoe gezien en mogen via de OZB tekorten bij de gemeente opvangen. De stemmers op GL en PvdA die een eigen huis bezitten (jazeker, die zijn er ook) zullen zich teleurgesteld voelen door deze houding.

Ik kom daarmee op de voorliggende VJN en de bijlagen met voorgestelde bezuinigingsmaatregelen en belastingverhogingen. De organisatie heeft vanuit het dreigende ravijnjaar 2026 een uitvoerig onderzoek gedaan naar bezuinigingsmogelijkheden tot een bedrag van pakweg 2,5 miljoen euro. Daar zijn reële, maar ook pijnlijke voorstellen uitgekomen. De mededeling vanuit het rijk, één minuut voor twaalf gedaan, dat het ravijnjaar zou worden doorgeschoven en daarna nog de meicirculaire, geven onze gemeente lucht en de mogelijkheid om de lijst van voorgestelde bezuinigingen flink in te korten én ook om de extra verhoging van de OZB te matigen. Dat hebben we samen met VVD en D66 verwoord in 2 amendementen.

De nog overblijvende bezuinigingsmaatregelen achten wij acceptabel en ook noodzakelijk, omdat we ook -zoals al aangeven- een duurzaam gezonde financiële huishouding nastreven. Dat geldt dus ook voor de bezuiniging op het minimabeleid, waarbij we hier nog even apart bij willen stil staan. De gevolgen van het wegvallen van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering voor een groep inwoners zijn naar de wethouder aangeeft, beperkt, vaak zelfs niet aanwezig en daar waar er toch negatieve

gevolgen zijn, heeft de wethouder garanties voor deze doelgroep heeft afgegeven. Dat geeft ons op dit onderdeel voldoende comfort.

Uitgaan van een sluitende begroting, zoals door GL bepleit in de commissievergadering, vinden wij zeer risicovol en eerlijk gezegd ook onbegrijpelijk. Elk jaar weer hebben we te maken met tussentijdse autonome ontwikkelingen die bij-raming op de initiële begroting noodzakelijk maken. Een sluitende initiële begroting zou ons dus binnen de kortst mogelijke tijd weer onder verscherpt toezicht brengen.

We hebben verder nog twee suggesties voor bezuiniging die we het college willen meegeven ter overdenking richting de begroting. De eerste is om met de gemeentepagina over te stappen naar het Westervoorts Nieuwsblad. Elke twee weken in plaats van elke week het gemeentenieuws verkondigen lijkt ons, bij een goede planning, goed mogelijk en voldoende. Dat scheelt zo'n 50 % van de kosten en geeft o.i. ook een beter bereik van de boodschap. De tweede suggestie is om de afvalbakken in Westervoort minder vaak te laten ledigen en deels te verwijderen omdat deze door het inleveren van blik en plastic flessen nauwelijks gebruikt worden. Dat scheelt al snel 10 mille in de kosten.

Tenslotte hebben we nog een verzoek aan het college om samen met de RID en de beoogde fusiepartners een strategisch onderzoek te doen naar de mogelijkheden van de inzet van AI in de bedrijfsvoering. We hebben de overtuiging dat AI zal leiden tot verbetering van de uitvoering en verhoging van efficiency. Meer en beter, tegen lagere kosten.

Voorzitter, met onze sterk ingekorte lijst van bezuinigingen houden we voldoende armslag om risico's op te vangen. We zijn content met de toezegging van het college dat er straks in de begroting, naast de algemene reserve voor de opvang van onbekende risico's, ook een aantal bestemmingsreserves zal worden ingericht om eventuele risico's van taken en lopende en komende projecten op te vangen.
Twee suggesties hebben wij op dit vlak nog, te weten het inrichten van een bestemmingsreserve om de wachtlijsten in het sociaal domein in te lopen en een verruiming van de bestemmingsreserve '1300 jaar Westervoort'. Mocht die achteraf niet nodig blijken, dan valt ie gewoon weer terug in de algemene reserve, maar liever nu wat ruimer dan straks tekort komen voor deze unieke gebeurtenis.
Wij zien deze suggesties graag verwoord in november a.s. in de begrotingsstukken .

Tot zover.